

سخنی با خوانندگان

خوشحالیم که دومین ویژه نامه تاریخ علم را در مجله آینه میراث انتشار می دهیم.

کسانی که با نشریات علمی سروکار دارند می دانند که تهیه یک مجله علمی چقدر دشوار است. این دشواری زمانی شدت می گیرد که ما با فقدان متخصصین تاریخ علم در کشور خود مواجه شویم. با این حال و علیرغم این دشواریها ما توانستیم شماره اول این ویژه نامه را با موفقیت انتشار دهیم.

کیفیت خوب مقالات این شماره سبب شد که پژوهشگران معروف اروپائی کار ما را بستانند و مقالات پژوهشی خود را برای چاپ در دومین ویژه نامه تاریخ علم در اختیار ما قرار دهند.

در اینجا باید از دوست عزیزم آقای دکتر ناصر کنعانی تشکر نمایم که مقاله عالمانه اش درباره «پیل اشکانی» مورد توجه خوانندگان داخلی و خارجی قرار گرفت به طوریکه ناشری آلمانی بنام Eugeng Leuze Verlag همین مقاله را به صورت کتاب کوچک و زیبایی در آلمان تجدید چاپ کرد و بدین ترتیب ارزش کار

ما صحنه گذاشت.

در این شماره از آینه میراث ویژه تاریخ علم نیز تلاش کرده‌ایم که مقالات ارزشمندی تقدیم خوانندگان مجله کنیم.

تلاش ما در این شماره بیشتر به معرفی آثار دانشمندان اسلامی معطوف گشته است، بویژه دانشمندانی که از ایران عزیز برخاسته‌اند.

یقین داریم این مقالات دقیق و ارزشمند نه تنها نقشی اساسی در خودباوری مسلمانان ایفا خواهند کرد، بلکه مردم تمدنهای دیگر را نیز بیش از پیش با تمدنی درخشان اسلامی آشنا خواهند نمود.

خداوند مهربان را برای چنین خدمتی سپاسگزاریم و از او می‌خواهیم که ما را در راهی که در پیش گرفته‌ایم همراهی فرماید.

نیز از همه کسانی که ما را در چاپ این شماره یاری کرده‌اند به ویژه مدیر محترم مجله آینه میراث آقای اکبر ایرانی تشکر می‌کنیم.

جعفر آقایانی چاوشی

مقایسه روشهای ابوالوفای بوزجانی، لئوناردو داوینچی و آلبرش دورر در ترسیم پنج ضلعی منتظم*

جعفر آقایانی چاوشی

پژوهشگر تاریخ و فلسفه ریاضیات

و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف

چکیده

در این مقاله پس از ذکر مطالبی درباره خواص پنج ضلعی منتظم و روش ترسیم آن با خطکش و پرگار روشهای ابوالوفای بوزجانی و لئوناردو داوینچی و آلبرش دورر را برای رسم این شکل مورد تحلیل قرار داده و پس از بیان نقاط ضعف و قوت هر یک از آنها، زیباترین آنها را معرفی می‌نمائیم.

کلید واژه‌ها

پنج ضلعی منتظم؛ عدد طلایی؛ ابوالوفای بوزجانی؛ لئوناردو داوینچی؛ آلبرش دورر؛ ترسیم زیبا

مقدمه

آشنایان با هندسه می‌دانند که نسبت قطر پنج ضلعی منتظم به ضلع آن برابر با عدد ϕ یا «عدد طلایی» است — عددی که گویی با شهود زیباشناسی آدمی آمیخته است و هرگاه در آثار هنری و یا معماری بکار رود زیبایی را در آن آثار به ارمغان می‌آورد. همین رابطه با عدد زیبایی است که پنج ضلعی منتظم را در هاله‌ای از تقدس و اسرار فرو برده است.

* این مقاله متن سخنرانی نویسنده است که در دومین همایش ملی ایران‌شناسی در اول دی‌ماه ۱۳۸۳ در تهران ایراد کرده است.